

REGLEMENTĂRI LEGISLATIVE CU CARACTER INTERNAȚIONAL
ȘI NAȚIONAL VIZÂND PREVENIREA ABUZULUI SEXUAL ASUPRA
COPILOR, PRECUM ȘI PROTECȚIA ACESTORA

SORIN M. RĂDULESCU*

ABSTRACT

INTERNATIONAL AND NATIONAL LEGISLATIVE REGULATIONS AIMING
AT PREVENTING SEXUAL ABUSE AGAINST CHILDREN,
AS WELL AS THE PROTECTION OF CHILDREN

This article presents a short “history” of the evolution over time of international legal regulations concerning child rights and the protection of children against any act of physical, emotional or sexual abuse. The concerns of European bodies in this respect are also highlighted, as are the objectives of the legislation in different countries, which are mainly aimed at sanctioning abuses committed against children and, in particular, the punishment of acts of sexual abuse.

Keywords: laws, rules, legal regulations, child protection, physical, emotional, sexual abuse.

1. PROMOVAREA LA NIVEL INTERNAȚIONAL A DREPTURILOR COPILULUI

Promovarea la nivel internațional a drepturilor copilului a început în anul 1919, în condițiile în care Liga Națiunilor Unite a stabilit un Comitet distinct pentru Protecția Copilului. Cinci ani mai târziu, în 1924, Liga Națiunilor Unite a adoptat, la Geneva, Declarația privind Drepturile Copilului (așa-numita „Convenție de la Geneva”) – elaborată de Eglantyne Jebb, fondatoarea mișcării „Salvați Copiii” din Marea Britanie¹. Declarația stipula, în esență, următoarele principii recunoscute de statele semnatare²:

---

* Correspondence address to Sorin M. Rădulescu: Institutul de Sociologie al Academiei Române, Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, 050711 București, România; e-mail: mihai46@clicknet.ro

¹ *Promovarea și apărarea drepturilor copilului*, conform cu: http://www.mamici.ele.ro/Familia/Viata-in-familie/Promovarea-si-apararea-drepturilor-copilului_-a2752.html, 23 mai 2005.

² Vezi *site-ul*: <http://www.un-documents.net/gdrc1924.html>.

1. copilului trebuie să i se ofere toate resursele necesare pentru dezvoltarea sa normală, atât din punct de vedere material, cât și spiritual;
2. copilul care este flămând trebuie să fie hrănit; copilul care este bolnav trebuie îngrijit; copilul care este retardat trebuie ajutat; copilul care este delincvent trebuie să fie recuperat; iar copilul orfan și care vagabondează trebuie să fie protejat și sprijinit;
3. copilul trebuie să primească, cu precădere, alinare în perioadele de suferință;
4. copilului trebuie să i se asigure condițiile pentru a-și putea câștiga existența și trebuie protejat împotriva oricărei forme de exploatare;
5. copilul trebuie să fie educat în așa fel încât să conștientizeze faptul că aptitudinile sale trebuie puse în slujba semenilor săi.

Aceste principii au fost înglobate implicit în Declarația universală a drepturilor omului adoptată de către Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite în anul 1948, în care, fără să se facă referire directă la drepturile copilului, acestea sunt asimilate drepturilor tuturor persoanelor.

O etapă importantă în afirmarea explicită a drepturilor copilului a fost reprezentată de Declarația drepturilor copilului, adoptată, de către Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite, la 20 noiembrie 1959. Această declarație a reafirmat principiile cuprinse în Convenția de la Geneva și a adăugat noi reglementări privind dreptul la identitate, familie, educație și dreptul copilului de a nu fi discriminat.

În anul 1979, Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite a sărbătorit aniversarea a două decenii de la elaborarea Declarației drepturilor copilului, proclamând anul 1979 ca *An al Copilului*.

Un eveniment aparte în promovarea și afirmarea drepturilor copilului l-a constituit Convenția Drepturilor Copilului, adoptată, cu unanimitate de voturi, la 20 noiembrie 1989, de către Adunarea generală a Națiunilor Unite. Deoarece cele două declarații anterioare, din 1924 și 1959, nu erau documente care să oblige statele lumii să le aplice, Convenția din 1989 a devenit instrumentul legal prin care statele semnatare își puteau asuma obligația fermă să pună în practică principiile ei. Ratificarea acestei Convenții a avut loc însă în mod progresiv, în anul 1990, de pildă, numai 20 de țări semnând adoptarea ei ca lege internațională. Ulterior au aderat la Convenție și alte state, dar de abia în anul 2008, 193 de state ale lumii au ratificat principiile și protocoalele ei.

În ceea ce privește abuzul (fizic, emoțional, sexual) și exploatarea copilului în scopuri comerciale sau sexuale, Convenția pune accentul – așa cum se poate vedea din articolele **19**, **32**, **34**, **36** și **37** – pe necesitatea unei protecții adecvate din partea statului și a autorităților sale de a asigura protecția și prevenirea oricărei asemenea forme de abuz sau de exploatare. De asemenea, în două protocoale opționale ale

Convenției se solicită protecție specială împotriva vânzării copiilor, implicării acestora în prostituție și pornografie, precum și protecția copiilor în cazul unor conflicte armate.

În conformitate cu Convenția, orice abuz sau orice formă de violență exercitată asupra copilului este o violare a drepturilor sale umane. Toate statele au obligația, consfințită de dreptul internațional, de a proteja copiii de abuzuri, indiferent dacă acestea se manifestă în sfera privată a familiei, pe stradă sau în diferite instituții. *„Ele au, de asemenea, obligațiile «pozitive» de a oferi copiilor și familiilor lor asistență și sprijin adecvat, precum și un standard corespunzător de viață, și o protecție specială pentru copiii privați de mediul familial”*³.

Dintre alte documente cu caracter internațional din domeniul protecției copilului, care au fost elaborate în ultimii 10–15 ani, pot fi menționate următoarele:

1. Politicile de protecție și planurile de acțiune privind combaterea exploatarea sexuală a copiilor – adoptate în cadrul celor trei congrese mondiale dedicate exploatarea sexuală a copiilor (Stockholm, 1996; Yokohama, 2001; Rio de Janeiro, 2008);

2. Convenția nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii cu privire la interzicerea celor mai grave forme de muncă a copiilor și acționarea imediată pentru eliminarea lor (1999);

3. Protocolul opțional al Convenției Drepturilor Copilului cu privire la vânzarea de copii, pornografia și prostituția juvenilă (2000);

4. Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special femeii și copii (2000);

5. Recomandările Comitetului Miniștrilor statelor membre ale Consiliului Europei privind protejarea copiilor de exploatarea sexuală (2001).

2. INTERZICEREA PEDEPSEI CORPORALE ȘI A ALTOR TRATAMENTE DEGRADANTE APLICATE COPILULUI – OBIECTIV IMPORTANT AL ORGANISMELOR EUROPENE

Majoritatea studiilor și cercetărilor având ca scop factorii care determină sau potențează maltratarea copiilor au ajuns la concluzia că aceasta este, în cea mai mare parte, o consecință a atitudinilor tradiționale manifestate față de copil, concretizate într-o serie de legi, obiceiuri și cutume, preluate de la o generație la alta. Acestea aprobă implicit sau tacit sancțiunile severe aplicate copiilor, printre care, cu precădere, pedeapsa corporală. Deși au fost adoptate mai multe modificări

---

³ *Violence against Children. Background Paper on State Accountability and Legal Frameworks for Challenging All Forms of Violence*, Making Europe and Central Asia Fit for Children, Sarajevo, 13–15 May, Second Intergovernmental Conference, 2004, p. 3.

legislative și au fost luate diverse măsuri practice pentru a garanta drepturile copilului la demnitate umană și integritate psihică, există încă state europene în care fie nu există interdicții explicite în ceea ce privește aplicarea sancțiunilor corporale, fie legea este suficient de ambiguă ca să permită o serie de echivocuri privind, de exemplu, dreptul părinților de a-și maltrata fizic copiii.

Ideea conform căreia copilului i se pot aplica pedepse corporale în propriul „beneficiu”, ca măsură „educativă” distinctă, perpetuează statusul acestui copil ca „obiect” sau „proprietate”, generând o serie de excese, care aduc atingere drepturilor sale ca ființă umană⁴.

Contra acestei idei, organismele europene au acționat în mod constant, propunând mai multe măsuri orientate în scopul unei protecții mai adecvate a drepturilor copilului.

Un rol important în sancționarea încălcărilor individuale ale articolelor Convenției a revenit și revine, în continuare, Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), care, prin deciziile sale, a reafirmat obligația statelor europene, membre ale Consiliului Europei, de a asigura protecția copiilor împotriva abuzurilor comise atât în spațiul privat, cât și în cel public, în familie și în societate. În anul 2003, de exemplu, CEDO a stabilit faptul că, în cadrul obligațiilor lor pozitive, statele europene trebuie să asigure aplicarea efectivă a sistemului dreptului penal în baza căruia sunt sancționate toate formele de abuz sexual și viol⁵. De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat constant împotriva oricărei forme de abuz împotriva copilului, emițând, în acest sens, mai multe decizii împotriva Marii Britanii, cu privire la pedepsirea fizică a copiilor în familie, în școli și în cadrul sistemului penal⁶.

De asemenea, Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei a condamnat pedeapsa corporală și alte forme de violență și exploatare, elaborând, în acest sens, mai multe rezoluții și recomandări vizând abuzul și neglijarea copiilor, exploatarea sexuală și traficul de copii etc.⁷

La rândul său, Comitetul European al Drepturilor Sociale a monitorizat și monitorizează, în continuare, modul în care statele europene asigură protecția drepturilor copiilor, constatând că nu toate aceste state au interzis pedepsele corporale sau alte tratamente degradante aplicate copiilor⁸. Astfel, în anul 2004, numai o minoritate din statele membre ale Consiliului Europei interzicea, în mod

---

⁴ *Ibidem*, p. 7.

⁵ Conform cu: <http://www.echr.coe.int/>

⁶ *Violence against Children. Background Paper on State Accountability and Legal Frameworks for Challenging All Forms of Violence*, edit. cit., p. 5.

⁷ Conform cu: <http://www.coe.int/DefaultEN.asp>

⁸ http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Esc/5_Collective_complaints/Index.asp#TopOfPage

explicit, prin lege, toate formele de pedeapsă corporală și alte forme de tratament degradant aplicat copiilor. În *Tabelul nr. 1* este evidențiat statutul legal al pedepsei corporale în statele europene, membre ale Consiliului European (vezi *Tabelul nr. 1*). Se observă că, din cele 45 de state, numai 11 (Austria, Bulgaria, Croația, Cipru, Danemarca, Finlanda, Germania, Islanda, Letonia, Norvegia și Suedia) au interzis în mod explicit toate formele de pedeapsă corporală în familie, școală, în cadrul sistemului penal (închisori, de exemplu) și în diversele instituții sau așezăminte de îngrijire a copilului.

Procesul de reformă legislativă cu privire la interzicerea oricărei forme de violență familială a început în deceniul 5 al secolului trecut, în țările nordice, dar de abia în ultimii 3 ani se poate spune că s-a extins în marea majoritate a țărilor europene. În anul 2004, de pildă, legislația din unele țări europene încă mai cuprindea justificări privind pedeapsa corporală (de exemplu, dreptul părinților de a aplica pedepse corecționale copiilor)⁹. Totuși, au fost făcute, în mod progresiv, schimbări legislative, astfel că, în prezent, în toate statele din Europa, pedeapsa corporală a fost interzisă complet în școli, continuând să fie însă utilizată ca sancțiune în unele instituții sau așezăminte destinate îngrijirii copilului. Apreciind că pedeapsa corporală continuă să fie un mijloc de „educare” a copilului și considerând că această formă de abuz generează, la rândul ei, alte abuzuri, reprezentanții Consiliului Europei au solicitat statelor componente să elaboreze toate măsurile necesare pentru a elimina complet pedeapsa corporală din școli, instituții și din mediul familial, schițând, în acest sens, următoarele linii directoare pentru o reformă legislativă care să aibă ca obiectiv principal abolirea unei asemenea sancțiuni¹⁰:

– a oferi asigurarea că nu există justificări în dreptul civil care să justifice pedeapsa corporală aplicată de părinți sau alte persoane copiilor;

– a oferi asigurarea că legea penală cu privire la agresiuni se aplică, în egală măsură, agresiunilor punitive asupra copiilor;

– decretarea, în cadrul dreptului civil, a unei prohibiri explicite a tuturor formelor de pedeapsă corporală și tuturor formelor de tratament umilitor ori degradant legate de pedepsirea copilului;

– oferirea unor lămuriri în ceea ce privește aplicarea adecvată a acestor legi care se axează asupra protecției și promovării drepturilor umane ale copiilor, în general, și a celor mai bune interese ale copiilor afectați, în special.

---

⁹ *Violence against Children. Background Paper on State Accountability and Legal Frameworks for Challenging All Forms of Violence*, edit. cit., p. 7.

¹⁰ *Ibidem*, p. 8.

Tabelul nr. 1

Statutul legal al pedepsei corporale în statele membre ale Consiliului Europei

ȚARA	INTERZICERE EXPLICITĂ (cu data implementării)	ÎNLĂTURAREA JUSTIFICĂRIILOR LEGALE PENTRU „AGRESIUNILE DISCIPLINARE” PARENTALE	ILEGALĂ ACASĂ	ILEGALĂ LA ȘCOALĂ	ILEGALĂ ÎN SISTEMUL PENAL	ILEGALĂ ÎN INSTITUȚII ȘI AȘEZĂMINTE DE ÎNGRIJIRE A COPILULUI
Albania	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Andorra	NU	NU	NU	DA	DA	??
Armenia	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Austria	DA (1989)	DA	DA	DA	DA	DA
Azerbaijan	NU	NU?	NU?	DA	DA	??
Belgia	NU	Nu există justificare	NU	DA	DA	DA
Bosnia și Herzegovina	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Bulgaria	DA (2000)	DA	DA	DA	DA	DA
Croația	DA (1999)	DA	DA	DA	DA	DA
Cipru	DA (1994)	DA	DA	DA	DA	DA
Republica Cehă	NU	Nu există justificare	NU	DA	DA	DA
Danemarca	DA (1997)	DA	DA	DA	DA	DA
Estonia	NU	Nu există apărare	NU	DA	DA	DA
Finlanda	DA (1984)	DA	DA	DA	DA	DA
Franța	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Georgia	NU	Nu există justificare	NU	DA	DA	DA
Germania	DA (2000)	DA	DA	DA	DA	DA
Grecia	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Ungaria	NU	NU	NU	DA	DA	DA
Islanda	DA (2003)	DA	DA	DA	DA	DA
Irlanda	NU	NU	NU	DA	DA	DA
Italia	NU	DA	DA	DA	DA	DA
Letonia	DA (1998)	DA	DA	DA	DA	DA
Liechtenstein	NU	NU	NU	DA	DA	DA
Lituania	NU	NU	NU	DA	DA	DA
Luxemburg	NU	NU	NU	DA	DA	Numai în unele
Malta	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Republica Moldova	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Olanda	NU	NU	NU	DA	DA	Numai în unele
Norvegia	DA (1987)	DA	DA	DA	DA	DA
Polonia	NU	DA	NU	DA	DA	DA
Portugalia	NU	NU	NU	DA	DA	DA
România	NU	NU	NU	DA	DA	DA
Federația Rusă	NU	NU	NU	DA	DA	NU
San Marino	NU	NU	NU	DA	DA	NU
Serbia și Muntegru	NU	NU?	NU?	DA	DA	??
Republica Slovacă	NU	Nu există justificare	NU	DA	DA	DA
Slovenia	NU	NU	NU	DA	DA	Numai în unele
Spania	NU	NU	NU	DA	DA	DA
Suedia	DA (1979)	DA	DA	DA	DA	DA
Elveția	NU	DA	NU	DA	DA	DA
Macedonia	NU	Nu există justificare	NU	DA	DA	DA
Turcia	NU	Doar în dreptul civil	NU	DA	DA	NU
Ucraina	NU	NU	NU	DA	DA	??
Regatul Unit	NU	NU	NU	DA	DA	În Irlanda de Nord există excepții

Sursa: Violence against Children. Background Paper on State Accountability and Legal Frameworks for Challenging All Forms of Violence, 2004, p. 12–14.

3. LEGISLAȚIA DIN DIVERSE ȚĂRI EUROPENE CU PRIVIRE LA INTERZICEREA SANȚIUNILOR FIZICE ÎMPOTRIVA COPILULUI

Conform unor informații mai recente decât cele prezentate în *Tabelul nr. 1*, din totalul statelor europene, în 26 dintre ele copiii sunt protejați, prin lege, de toate formele de maltratare (cu precădere, pedeapsa corporală). Următoarele state se includ în această categorie¹¹:

3.1. AUSTRIA

Pe data de 15 martie 1989, Parlamentul austriac a votat în favoarea modificării Legii familiei și a Legii bunăstării tineretului, pentru ca acestea să enunțe în mod explicit că în creșterea și educarea copiilor: „*este ilegală folosirea forței și a comiterii de suferințe fizice ori mentale*”.

Noua lege a fost adoptată în unanimitate și fără controverse pe marginea ei. În acest sens, Ministerul pentru Mediu, Tineret și Familie a statuat faptul că: „*Motivul acestei reformări a legii este cunoașterea incomensurabilei daune pe care o suferă copiii care nu voiesc sau nu sunt capabili de a evita pedeapsa fizică ca mijloc de creștere și educare a copiilor lor*”.

Scopul acestei legi – sublinia Ombudpersons (Avocatul Poporului) pentru Copii și Tineret –, constă în schimbarea „*atitudinilor și eliminarea pedepsei fizice*”, fără ca să determine „*o creștere a urmării penale a părinților pentru lovirea copiilor lor sau creșterea copiilor luați în îngrijire de către stat*”.

3.2. BULGARIA

În Bulgaria, în concordanță cu Legea protecției copilului, datând din anul 2000, pedepsirea fizică a copiilor este ilegală. Articolul 11.2. al acestei legi statuează, de pildă, că: „*Fiecare copil are dreptul la protecție împotriva tuturor metodelor de creștere și educare care lezează demnitatea sa, împotriva violenței fizice, psihice și altor tipuri de violență, contra tuturor formelor de influențare care merg împotriva intereselor sale*”.

O asemenea reglementare este interpretată ca o interdicție explicită a tuturor formelor de pedepsire corporală a copiilor, inclusiv de către părinți.

În concordanță cu Codul familiei (adoptat în anul 1985 și modificat în 1992), funcțiile bază ale familiei includ „*stabilirea în cadrul familiei a unor relații bazate pe respect, atașament, prietenie, eforturi comune și responsabilitate reciprocă pentru dezvoltarea ei*”.

---

¹¹ States with Full Abolition, conform cu: http://www.endcorporalpunishment.org/pages/progress/prohib_states.html.

Informațiile cu privire la interzicerea explicită a abuzului fizic în diferite țări europene sunt preluate de pe acest *site*.

Codul penal bulgar interzice violența care poate conduce la o lezare fizică „gravă”, „medie” și „obișnuită”, mai ales dacă victima este un minor (Articolul 131). Totuși, complexitatea procedurii în cazul urmăririi penale pentru lezări fizice „obișnuite” limitează protecția juridică a copilului.

3.3. CIPRU

În luna iunie 1994, Camera Reprezentanților din Cipru a adoptat, în unanimitate, o nouă lege cu privire la prevenirea violenței familiale și protecția victimelor, lege care incriminează „*exercitarea violenței de către un membru al familiei asupra altui membru al familiei*”.

Noua lege (147) definește violența ca fiind orice act ilegal sau comportament controlat care produce o lezare directă, fizică, sexuală sau psihică, oricărui membru al familiei. Dacă un asemenea act are loc în prezența unui copil, el va fi considerat ca o violență exercitată împotriva copilului, însuși, în măsură să-i provoace o leziune psihică.

3.4. CROAȚIA

În Croația, în luna iunie 1998, Parlamentul a adoptat o nouă lege cu privire la familie, care prevede, între altele, interzicerea pedepselor fizice și a umilirii. Această lege a intrat în vigoare în data de 1 ianuarie 1999.

Anterior adoptării noii legi, au existat mai multe acțiuni ale diverselor organizații guvernamentale și nonguvernamentale, care au avut ca scop promovarea interdicției maltratării, în special a copiilor. Drept consecință a acestor acțiuni, a fost adoptată legea menționată.

3.5. DANEMARCA

În luna mai 1997, Parlamentul danez a adoptat un amendament la Legea cu privire la custodia și îngrijirea parentală, al cărui conținut menționează că: „*Un copil are dreptul la îngrijire și securitate. Copilul trebuie tratat ca respect în calitate de individ și nu poate fi supus pedepsei corporale sau altui tratament degradant*”.

Reformarea legii în acest domeniu a început încă din luna mai 1985, în condițiile în care Parlamentul danez a adoptat următoarea reglementare specifică cu privire la interzicerea violenței asupra copilului: „*Custodia parentală implică obligația de a proteja copilul împotriva violenței fizice și psihice și contra oricărui tratament dăunător*”.

Un sondaj efectuat asupra populației daneze, în anul 1997, a arătat că o pondere de 57% este contra pedepselor fizice. Începând din același an, legea a evidențiat în mod clar că nu este permisă utilizarea pedepselor corporale.

Un rol activ în adoptarea noii legi l-a exercitat Consiliul Național pentru Copii, care a investit numeroase resurse pentru informarea fiecărei familii daneze cu copii minori.

3.6. FINLANDA

În Finlanda, interzicerea pedepsei fizice a fost o parte componentă a reformării drepturilor copilului. Astfel, Legea cu privire la custodia copilului și dreptul la această custodie, datând din anul 1983, menționează faptul că: *„Un copil trebuie crescut și îngrijit în spiritul înțelegerii, securității și dragostei. El nu va fi dominat (subdued), pedepsit corporal sau umilit în niciun fel. Creșterea sa în direcția independenței, responsabilității și maturității va fi încurajată, sprijinită și asistată”*.

Ca efect direct al acestei legi, dreptul penal se aplică, în egală măsură, agresiunilor comise împotriva copiilor de către părinți și cei care se ocupă de îngrijirea acestor copii.

În concordanță cu ministrul justiției din Helsinki, responsabil pentru elaborarea proiectului legii, aceasta: *„încearcă să stabilească anumite orientări «pozitive» pentru creșterea și educarea copiilor (...), face clar faptul că toate încălcările integrității (fizice sau spirituale) a copilului, care constituie o infracțiune penală, chiar dacă sunt comise de o a treia persoană (de exemplu, agresare, închidere ilegală, palmuire etc.), sunt, în egală măsură, sancționabile, chiar atunci când sunt comise de un părinte cu intenția de a-și disciplina copilul (...), interzice, de asemenea, în mod explicit, orice tratament degradant («copilul nu trebuie umilit»), chiar dacă asemenea acte nu constituie infracțiuni penale”*.

3.7. GERMANIA

În luna iulie 2000, Bundestag-ul german a adăugat o nouă reglementare la Codul civil german care statuează că: *„Copiii au dreptul la o creștere non-violentă. Pedepsa corporală, vătămurile psihice și alte măsuri umilitoare sunt interzise”*.

Este de menționat faptul că amendamente anterioare la Codul civil german au stimulat autoritățile să ofere consiliere familiilor, astfel ca, în cadrul acestora, conflictele să fie soluționate fără violență. În anul 1997, de exemplu, legea a fost modificată, pentru a interzice *„metodele degradante de disciplinare care includ abuzul fizic și psihic”*, dar această modificare nu a interzis în mod explicit toate formele de pedeapsă fizică. În octombrie 1998, Ministerul Familiei din noul guvern s-a angajat să elaboreze o asemenea interdicție, angajament finalizat în anul 2000. În acest scop a fost dusă o amplă campanie, în rândul populației, de către organizații guvernamentale și nonguvernamentale, pentru a încuraja părinții să evite maltratarea copiilor. În cadrul acestei campanii au fost dezvoltate și o serie de

proiecte individuale și comunitare în toată Germania, pentru sprijinirea părinților în creșterea și educarea copiilor.

Reglementarea introdusă de către Bundestag în anul 2000 constă, de fapt, în următoarele două enunțuri cu privire la interzicerea explicită a pedepselor fizice contra copiilor: „*Copiii au dreptul de a fi crescuți și educați fără folosirea forței. Pedepsa fizică, producerea de lezări psihice și alte măsuri degradante sunt interzise*”.

Această reglementare, consemnată în Codul civil german, a intrat, efectiv, în rigoare începând cu data de 2 noiembrie 2000.

3.8. GRECIA

În luna februarie 2002, Comitetul European de Apărare a Drepturilor Copilului a conchis, ca urmare a unui Raport al statului grec, că pedeapsa corporală nu a fost interzisă în cadrul familiei și că „aproximativ 60% dintre părinți practică pedepsirea fizică a copiilor”. Comitetul menționat a recomandat guvernului grec „să interzică, prin lege, toate formele de violență împotriva copiilor, inclusiv pedeapsa corporală, în toate contextele de viață, inclusiv în cadrul familiei”.

În luna iulie 2003, Organizația Mondială împotriva Torturii (OMCT) a depus o plângere împotriva Greciei, în legătură cu încălcarea articolului 17 al Cărții Sociale Europene (dreptul mamelor și a copiilor la protecție socială și economică), în condițiile în care, în Grecia, nu există nicio reglementare care să interzică efectiv pedepsirea fizică a copiilor. Ulterior, în perioada 2004–2006, au existat, în Grecia, numeroase dezbateri și inițiative privind modificarea legii, în așa fel încât să protejeze copiii împotriva abuzurilor părinților sau tutorilor. În anul 2005, de exemplu, Comisia Greacă pentru Prevenirea și Combaterea Pedepsirii Corporale a Copiilor (care a implicat organizații guvernamentale și nonguvernamentale) a pregătit un proiect de lege în măsură să interzică orice pedeapsă corporală.

În data de 19 octombrie 2006, Parlamentul grec a adoptat Legea 3500/2006 cu privire la combaterea violenței intrafamiliale, lege prin intermediul căreia a fost interzisă pedepsirea corporală a copiilor în cadrul familiei. Articolul 4 al noii legii statuează, de exemplu, că: „*Violența fizică împotriva copiilor ca măsură interdisciplinară în contextul creșterii lor, atrage după sine consecințele prevăzute de articolul 1532 din Codul civil*”.

La rândul său, articolul 1532 din Codul civil prevede o serie de sancțiuni pentru abuzul autorității parentale, printre care cea mai severă se referă la schimbarea acestei autorități prin intermediul tribunalelor. Articolul 1518 din același Cod civil statuează, totuși, dreptul părinților de a folosi „măsuri coercitive”, dar numai „dacă acestea sunt necesare din punct de vedere pedagogic și nu afectează demnitatea copilului”. Explicarea acestei reglementări de către ministerele responsabile de introducerea acestor modificări în Codul civil a indicat faptul că pedepsirea corporală a copilului nu este inclusă în măsurile disciplinare premise părinților.

Legea menționată a început să fie aplicată cu începere de la 24 ianuarie 2007.

3.9. ITALIA

În luna mai 1996, Curtea Supremă din Roma a enunțat faptul că: *„folosirea violenței în scopuri educaționale nu mai poate fi considerată ca fiind legală. (...) expresia «corecția copilului», care exprimă un punct de vedere asupra creșterii și educării copilului, care este atât anacronic din punct de vedere cultural, cât și demodat din punct de vedere istoric, trebuie redefinit de fapt, eliminând orice semnificație de ierarhie sau autoritarism și introducând ideile de angajare socială și responsabilă care trebuie să caracterizeze poziția educatorului față de cel educat”*.

3.10. LIECHTENSTEIN

În concordanță cu articolul 3 din Legea asupra copiilor și tinerilor, adoptată în decembrie 2008 și intrată în vigoare în ianuarie 2009, în Liechtenstein, copiii și tinerii beneficiază de drepturile evidențiate în Convenția asupra Copilului, care stipulează:

- dreptul la *protecție*, mai ales împotriva discriminării, neglijării, violenței, abuzului și abuzului sexual;
- dreptul la educație/îngrijire fără violență: sunt interzise pedeapsa corporală, lezarea psihică și alte tratamente degradante;
- dreptul la participare în diferite situații sociale, politice și culturale de interes pentru ei (pentru copii și tineri);
- dreptul de a fi ascultat, de a-și exprima opiniile în concordanță cu vârsta și gradul lor de maturitate, în special în cadrul procedurilor juridice și administrative;
- dreptul de a primi prioritate în realizarea celor mai bune interese ale lor.

Conform articolului 2 din legea menționată, copiii se pot adresa Avocatului Poporului, atunci când consideră că drepturile lor au fost încălcate.

3.11. LUXEMBURG

În Luxemburg, articolul 2 al Legii asupra copiilor și familiei, adoptată în luna decembrie 2008, enunță următoarea reglementare care interzice, în mod explicit, diversele forme de abuz: *„În cadrul familiilor și comunităților educative, sunt interzise violența fizică și sexuală, agresiunile intergeneraționale, tratamentul degradant și inuman, precum și mutilarea genitală”*.

Noua lege și-a propus să interzică orice pedeapsă corporală în cadrul familiei, în așa fel încât să nu existe niciun fel de justificare pentru utilizarea ei ca mijloc de sancțiune. De altfel, în Luxemburg, dreptul părintelui de a-și pedepsi fizic copilul (copiii) a fost abolit încă din anul 1939. Aceeași interdicție a fost extinsă asupra tuturor membrilor familiei. Este de menționat faptul că articolul 410 din Codul penal luxemburghez pedepsește actele de violență împotriva copilului cu închisoare

și cu amendă, cu excepția acelor sancțiuni mai „blânde”, care se pedepsesc doar cu amendă (conform articolelor 563 și 564 din Codul penal).

3.12. NORVEGIA

În luna ianuarie 1987 a intrat în vigoare următorul amendament la Legea părintelui și copilului: *„Copilul nu va fi expus violenței fizice sau unui tratament care poate amenința sănătatea sa fizică și mentală”*.

Acest amendament a fost consecința unei recomandări a unui comitet oficial, aflat sub egida Ministerului Justiției din Norvegia, care s-a ocupat de copilul abuzat și neglijat. Anterior acestei recomandări, un sondaj de opinie din 1983 a constatat că 68% din populația norvegiană încă era împotriva interzicerii tuturor formelor de pedepsire fizică a copiilor.

Cu începere din 1972, Codul penal norvegian (datând din anul 1891) a stabilit că părinții și alte persoane care se ocupă de copii au dreptul să utilizeze o pedeapsă corporală „moderată”, ca o componentă a creșterii și educării copiilor. În anul 1972, această reglementare a fost eliminată, nu fără controverse.

În momentul dezbaterilor din Parlamentul norvegian pe marginea noii Legi a părintelui și copilului, Ministrul Justiției a menționat că, deși violența fizică parentală a deja interzisă în Codul penal, totuși, este necesară o reformare a legii, fapt acceptat de Parlament și votat în consecință.

3.13. OLANDA

În data de 6 martie 2007, Senatul olandez a adoptat o nouă lege cu privire la interzicerea pedepsei corporale aplicate de părinți și tutori. Această lege a adus modificări reglementărilor existente în Codul civil cu privire la autoritatea parentală, astfel că Articolul nr. 1:247 stabilește, în prezent, că:

„1. Autoritatea parentală include datoria și dreptul părintelui de a-și îngriji și crește copilul minor. 2. Îngrijirea și creșterea unui copil presupune asumarea responsabilității pentru bunăstarea emoțională și fizică a copilului, pentru siguranța sa, precum și pentru promovarea dezvoltării personalității sale. În îngrijirea și creșterea copilului, părinții nu trebuie să folosească violența emoțională sau fizică și nici un tratament umilitor”.

Articolul nr. 1:248 din Codul civil olandez stabilește faptul că articolul anterior (1:247) se aplică tuturor persoanelor care acționează în locul părinților.

Toate aceste reglementări se află în concordanță cu articolul 17 al Cartei Sociale Europene și cu Convenția ONU asupra Drepturilor Copilului, care interzic abuzul fizic asupra copilului.

3.14. PORTUGALIA

În data de 4 septembrie 2007, Parlamentul portughez a adoptat Legea nr. 59/2007, care a adus o serie de modificări Codului penal în secțiunea privitoare la pedepsele corporale aplicate copiilor. Această lege a intrat în aplicare cu începere din 15 septembrie 2007. Dintre reglementările ei, mai important este articolul 152, care stabilește că: *„Indiferent dacă este repetată sau nu, aplicarea de rele tratamente fizice sau psihice, inclusiv pedeapsa corporală, privarea de libertate și delictele sexuale, este pedepsită cu închisoare de la 1 la 5 ani”*.

Încă din anul 1994, Curtea Supremă de Justiție (Supremo Tribunal de Justiça) a enunțat ideea conform căreia supunerea copiilor și autoritatea parentală, care caracterizează relațiile între părinți și copii (Articolul nr. 1878 din Codul civil), nu dă părinților dreptul de a folosi agresiunea fizică ca mijloc de creștere și disciplinare a copiilor. Ulterior, în anul 1999, alte decizii ale Curții Supreme și Curții de Apel din Spania au confirmat acest principiu, care interzice, în cadrul Codului civil, „dreptul” de a folosi disciplina fizică.

În 5 aprilie 2006, Curtea Supremă de Justiție și-a modificat punctul de vedere, stabilind că palma și simpla „chelfăneală” (*spanking*) sunt mijloace „legale” și „acceptabile”, iar imposibilitatea de a folosi aceste mijloace de pedepsire pot chiar „amplifica neglijarea educațională”. În mai 2006, Organizația Mondială împotriva Torturii (OMCT) a depus o plângere împotriva Portugaliei la Comitetul European al Drepturilor Sociale, în care a susținut că situația existentă în această țară încalcă articolul 17 al Cartei Sociale Europene, deoarece nu există nicio interdicție explicită a pedepselor corporale în cadrul familiei. În consecință, în anul 2007, așa cum am menționat, prin adoptarea Legii 59 din anul 2007, Portugalia se numără printre țările care au interzis explicit maltratarea copiilor.

3.15. SPANIA

În Spania, pedepsele corporale în cadrul familiei sunt interzise printr-un amendament special adus Codului civil în anul 2007. Anterior, acest cod recunoscuse dreptul părintelui sau tutorelui de a folosi forme de „coerciție” *„rezonabile și moderate”*, dar, dată fiind posibilitatea comiterii unor excese, aceste reglementări au fost înlăturate din lege. Articolul 154 din Codul civil spaniol statuează că, în exercitarea responsabilității lor, părinții sau tutorii trebuie să respecte integritatea fizică și psihică a copiilor.

Trebuie amintit că, încă din anul 1999, Ministerul Muncii și Problemelor Sociale din Spania a sprijinit o largă campanie la nivel național cu privire la pericolele pedeselor corporale și la promovarea unor forme nonviolente de disciplinare a copilului. Pe data de 20 decembrie 2007 Congresul a adoptat noua lege cu privire la interdicția explicită a maltratării copiilor.

3.16. SUECIA

Suedia a fost, de fapt, prima țară din lume care a interzis orice pedepsire fizică a copilului. Astfel, în anul 1979, în Codul Părintelui și a Tutelui a fost introdusă următoarea reglementare: *„Copiii au dreptul la îngrijire, securitate și o creștere adecvată. Copiii trebuie tratați cu respectul cuvenit persoanei și individualității lor și nu trebuie supuși pedepsei corporale sau oricărui alt tratament umilitor”*.

Propunerea de introducere a acestei reglementări a fost făcută de o comisie multidisciplinară din domeniul drepturilor copilului, prezidată de un judecător, comisie care a subliniat că: *„scopul primar al reglementării este a face clar că bătaia copiilor nu este permisă. În al doilea rând, Comisia dorește să creeze o bază pentru informarea și educarea generală a părinților în legătură cu importanța pe care o are o îngrijire adecvată a copiilor (...). Reglementarea propusă trebuie să contribuie, pe termen lung, la reducerea numărului de acte care implică violența fizică împotriva copiilor”*. Așa cum a subliniat un membru al Parlamentului suedez, cu ocazia adoptării noii reglementări, *„Dacă părinții nu-și pot convinge copiii prin cuvinte, atunci noi nu-i vom convinge prin violență”*.

3.17. UNGARIA

În Ungaria, pedepsele corporale în cadrul familiei au fost prohibite printr-un amendament adus Legii cu privire la protecția familiei și administrarea tutelei (datând din 1997), amendament acceptat de Parlament în luna decembrie 2004 și care a început să fie aplicat de la 1 ianuarie 2005.

Astfel, articolul 6, paragraful 5, al legii menționate stabilește că: *„Copilul are dreptul să-i fie respectată demnitatea, de a fi protejat împotriva abuzului – violenței fizice, sexuale și mentale, contra neacordării de îngrijiri adecvate și împotriva lezării sale de orice informație neadecvată. Copilul nu trebuie să fie supus torturii, pedepsei corporale și contra oricărui tratament crud, inuman sau degradant”*.

3.18. UCRAINA

În această țară se află în vigoare, din anul 2002, Legea prevenirii violenței domestice, care interzice orice act de violență fizică și psihică împotriva oricărui membru al familiei. Articolul nr. 1 al acestei legi definește violența domestică ca fiind: *„Orice acțiune intenționată a unui membru al familiei împotriva altui membru al familiei, dacă o asemenea acțiune încalcă drepturile și libertățile constituționale și civile ale membrului familiei și lezează sănătatea fizică, mentală și morală, precum și dezvoltarea copilului”*. Violența fizică și cea psihică în cadrul familiei sunt definite și ele ca fiind: *„Bătaia intenționată, rănirea corpului unui*

membru al familiei de către altul, precum și limitarea intenționată a libertății, locului de rezidență, hranei, îmbrăcămînții și altor condiții normale de viață, care pot produce moartea victimei sau pot cauza tulburarea sănătății fizice și mentale ori pot dăuna onoarei și demnității ei”.

Totuși, aceste reglementări nu au fost puse în aplicare efectiv până ce noul Cod al familiei (din anul 2003) nu a început să funcționeze începând din luna ianuarie 2004 interzicând, în mod explicit, pedeapsa corporală. Articolul 150 (paragraful nr. 7) al acestui cod statuează, de exemplu, faptul că: „*Pedepsirea fizică a copilului de către părinți, precum și aplicarea altor forme de tratament sau pedepse degradante sunt interzise*”.

4. LEGISLAȚIA UNOR ȚĂRI EUROPENE ȘI STATE AMERICANE, CU PRIVIRE LA ABUZUL SEXUAL (INTRAFAMILIAL) ASUPRA COPIILOR

În majoritatea statelor lumii, inclusiv în Europa, abuzul sexual asupra copiilor este interzis în mod explicit în legea penală. În multe țări o asemenea formă de abuz este sancționată cu pedepse severe, mergând de la închisoarea pe viață, până la pedeapsa capitală¹².

În acord cu Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului (CRC), care, în articolele 34 și 35, solicită statelor din întreaga lume să protejeze copiii de orice formă de exploatare și abuz sexual, numeroase țări și-au modificat legislațiile, pentru a incrimina orice act care obligă copiii să se angajeze în activități sexuale și pentru a sancționa mai aspru exploatarea copiilor în scopuri sexuale. Dintre formele de abuz sexual comise asupra copiilor, incestul este pedepsit cu cele mai severe pedepse, deși pot exista și țări în care acest act este legal. Următoarele state europene au legislații care fie consideră incestul ca un act legal, fie îl incriminează ca infracțiune penală:

4.1. BELGIA

În Belgia, incestul este legal, iar vârsta legală de consimțământ este de 16 ani.

4.2. FINLANDA

Deși, în Finlanda, legea penală nu menționează incestul ca tip distinct de infracțiune, relațiile sexuale dintre frate și soră, antecesor și descendent sunt

---

¹² Wikipedia, *Laws Regarding Child Sexual Abuse*, conform cu: http://wapedia.mobi/en/Laws_regarding_child_sexual_abuse.

¹³ *Finnish Law Regarding Sexual Act between Close Relative*, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>.

interzise, fiind sancționate cu amendă sau doi ani de închisoare¹³. Sancțiunea cea mai severă se aplică pentru „un act sexual între rude apropiate”, dacă victima are sub 18 ani sau a fost forțată ori convinsă în mod ilegal să se angajeze într-un asemenea act.

4.3. FRANȚA

În Franța, până recent, incestul între rude, cu excepția aceluia dintre un părinte și un copil minor, nu era o infracțiune. De altfel, legile cu privire la incest au fost abolite de către Napoleon Bonaparte cu două sute de ani în urmă.

Anterior, incestul nu era specificat, ca atare, în Codul penal francez, fiind inclus în categoria generică, dar îndistinctă, de „abuz sexual” sau „viol”. Ulterior, în 2010, Parlamentul francez a aprobat un amendament prin care violul a devenit o infracțiune distinctă¹⁴. Astfel, textul legii consideră aproape toate actele incestuoase comise de un părinte asupra unui minor ca fiind săvârșite prin constrângere, motiv pentru care diferă de o acțiune de molestare fără violență, amenințare sau constrângere.

4.4. GERMANIA

În Germania, incestul este pedepsit dacă are loc între persoane legate prin legături de sânge și doar în linie directă, între părinți și copii, bunici și nepoți, frați și surori. Pedepsa pentru asemenea act merge de la amendă până la 3 ani închisoare. Termenul juridic folosit în legislația germană pentru incest este „Beischlaf” (*coitus*), astfel că numai actul sexual „vaginal” este pedepsit, celelalte forme de activitate sexuală (de exemplu: sex oral, masturbare etc.) fiind exceptate de la sancțiunile legale¹⁵.

4.5. IRLANDA

În Irlanda, Legea cu privire la abuzul sexual asupra copilului nu prevedea, până în anul 2006, infracțiuni distincte pentru diferite forme de abuz sexual. Începând din 2006, legea a fost modificată, pentru a diferenția între mai multe forme de abuz¹⁶. Totuși, orice tip de relație sexuală avută cu un copil aflat sub vârsta de 15 ani este considerată infracțiune și este sancționată ca atare. Incestul este, de asemenea, ilegal, fiind sancționat conform cu Legea sancționării incestului, datând încă din anul 1998 și modificată de Legea penală din 1995. Pedepsa

---

¹⁴ *France Makes Incest a Crime*, vezi: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/7085759/France-makes-incest-a-crime.html>

¹⁵ Roger J. R. Levesque, *Sexual Abuse of Children: A Human Rights Perspective*, Indiana University Press, 1999, p. 1, p. 5–6, p. 176–180.

¹⁶ „The Law on Sexual Offences in Ireland”, http://www.citizensinformation.ie/categories/justice/criminal-law/criminaloffences/law_on_sex_offences_in_ireland

maximă pentru incest poate ajunge la închisoare pe viață pentru bărbați și șapte ani pentru femei.

4.6. POLONIA

În Polonia, incestul este definit de articolul 201 din Codul penal ca fiind reprezentat de un act sexual întreținut cu un ascendent, descendent, tutore, îngrijitor, frate sau soră. Un asemenea act se pedepsește cu închisoare de la 3 luni până la 5 ani închisoare¹⁷.

4.7. PORTUGALIA

În dreptul penal portughez, incestul nu este interzis în mod explicit sau specific¹⁸.

4.8. RUSIA

În Rusia, relațiile sexuale consensuale între adulți, care includ și incestul, nu constituie o infracțiune. Totuși, în Codul familiei este prevăzută reglementarea în acord cu care persoanele care au legături directe de familie, de exemplu: frați sau surori, părinte vitreg și copil vitreg, nu se pot căsători între ele¹⁹.

4.9. SUEEDIA

În concordanță cu legile suedeze, incestul între frați și surori sau cel între antecesorii și descendenți este interzis în mod explicit²⁰.

4.10. MAREA BRITANIE (ANGLIA ȘI ȚARA GALILOR)

Atât în Anglia, cât și în Țara Galilor, incestul este ilegal, iar pedeapsa pentru angajarea într-o relație incestuoasă ajunge până la 14 ani închisoare.

Legea se referă atât la relațiile heterosexuale, cât și homosexuale, între o persoană și părinții, bunicii, copiii sau nepoții săi, între frați și surori, unchi, mătușă, nepot sau nepoată.

---

¹⁷ Conform cu: http://en.wikipedia.org/wiki/Laws_regarding_incest#Poland.

¹⁸ *Committee Experts Praise Portugal's Efforts to Promote Equality of Women*, Committee on Elimination of Discrimination against Women, January 2002.

¹⁹ Wikipedia, *Laws Regarding Incest*, http://en.wikipedia.org/wiki/Laws_regarding_incest.

²⁰ <http://www.notisum.se/rnp/SLS/LAG/19620700.htm#K6P7S1>.

Reglementările cu privire la incest sunt reunite, în prezent, în secțiunile 64 și 65 ale Legii delictelor sexuale, adoptată în anul 2003, care a înlocuit legea datând din anul 1956²¹.

4.11. STATELE UNITE ALE AMERICII

În Statele Unite, fiecare stat, inclusiv districtul Columbia, are legi împotriva incestului²². Totuși, conținutul acestor legi diferă de la un stat la altul²³. De exemplu, New Jersey nu prevede sancțiuni în cazul în care persoanele angajate într-un act de incest au vârsta de 18 ani sau peste, Massachusetts sancționează cu închisoarea până la 20 de ani persoanele care se angajează în activități sexuale unite prin relații de rudenie mai apropiate decât verii primari, Hawaii prevede pedepse mergând până la 5 ani închisoare pentru „penetrare sexuală” cu rude de sânge sau unite prin alte legături (de exemplu: părinții, copiii sau frații vitregi) ș.a.

În toate statele americane, rudele unite prin legături de sânge vizează mama, tatăl, bunicul, bunica, sora, unchiul, mătușa, nepotul, nepoata, iar în unele state aceste rude includ și verii primari.

*

Așa cum se poate observa din cele menționate, atitudinile populației și ale autorităților față de diferitele acte de abuz, inclusiv cel sexual, exercitate asupra copiilor diferă de la o țară la alta, iar în cazul Statelor Unite – de la un stat la altul. Aceste atitudini, încorporate în legi sau reglementări normative, reflectă într-o măsură sau alta, valorile, tradițiile și mentalitățile colective, compatibile cu referențialele culturale din țara sau regiunea respectivă.

Dincolo de diversitatea acestor legi, obiectivul lor fundamental este unul comun, constând în diminuarea, prevenirea și sancționarea oricărei forme de agresiune îndreptată asupra copiilor.

---

²¹ http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2003/ukpga_20030042_en_5

²² *Inbred Obscurity: „Improving Incest Laws in the Shadow of the ‘Sexual Family’”*, „*Harvard Law Review*”, June 2006, conform cu: http://www.harvardlawreview.org/issues/119/june06/note/inbred_obscurity.pdf.

²³ Wikipedia, *Laws Regarding Incest*, http://en.wikipedia.org/wiki/Laws_regarding_incest.